

رهبری در سخنان خود از انتخابات به عنوان راه حل تحول خواهی سخن گفته‌اند و ۴ ویژگی را مطرح کرده‌اند و تاکید داشتند که انتخابات رقابتی با حضور جریان های سیاسی مختلف و متنوع صورت بگیرد. چقدر مخاطب این سخنان را مردم و چقدر مسئولان و نهادهای بررسی صلاحیت می‌دانید؟ اهمیت این سخنان در شرایط کنونی را چگونه می‌دانید؟

محمد عطر یانفر: همین سرفصل هایی که در سخنرانی اخیر توسط رهبری اعلام شد، چند ماه پیش از سوی ایشان عنوان شده بود و باز هم با توجه به تحلیلی که ایشان از واقعیت سیاست‌های ملی دارند، این سرفصل‌ها را به جامعه منتقل کردند. در فرمایشاتی که اخیراً داشتند، این چهار محور توضیح بیشتری داده شد، به‌خصوص ایشان توصیه جدی داشتند که برای رقابت‌پذیری هر چه مناسب‌تر، باید همه گروه‌های سیاسی و سلیقه‌های مختلف در این انتخابات سهم داشته باشند. این نکته به نظرم در فرمایشات ایشان کمی شفاف‌تر، دقیق‌تر و بسیار بجا بود. در این چهار محور، دو محور مخاطب مردمی دارد و گروه‌های نخبگان مردم که در غالب احزاب فعالیت می‌کنند را هم شامل می‌شود که موضوع مشارکت فراگیر، مخاطب مستقیم آن، مردم هستند و موضوع رقابت، مخاطبش گروه‌های سیاسی هستند. اما دو محور دیگر مبنی بر سلامت و امنیت، مخاطبش مسئولان و برگزارکنندگان و شورای نگهبان است. این چهار محور ساختار درهم‌تنیده‌ای دارد که هر کدام از محورها در قوام و پایداری سایر محورها مؤثر است. واقعیت این است که در بین این محورها، بحث رقابت، مقدمات و لوازمی می‌خواهد که این مقدمات به دلیل شتاب‌زدگی مجلس در اصلاح قانون انتخابات فراهم نشد و رفتار مجلس و همچنین روند بررسی صلاحیت‌ها آن را مخدوش کرد. اگر قرار بر این باشد که این محورها محقق شود، آقایان ناظر و مسئول باید خودشان را مسئول بدانند و به دنبال جبران باشند.

حسین نورانی نژاد: در ادبیات سیاسی رایج در ایران، چهار سطح از تغییر دیده می‌شود. اولینش انقلاب است که برای براندازان است. دوم، تحول است. یعنی چیزی بیشتر از اصلاح و کمتر از انقلاب. شاید معادل اصلاحات بنیادین. سطح بعدی، اصلاحات در تعریف متعارف است و پایین‌ترین سطح به بهبودخواهی می‌رسد. واقعیت این است که در بین تغییرخواهان، آنهایی که دعوت به مشارکت در انتخابات می‌کنند، حتی چشم‌اندازی از بهبود را هم وعده نمی‌دهند. یعنی نمی‌توانند چنین وعده‌ای بدهند. آنها حداکثر می‌گویند که ممکن است مانع برخی مصوبات اقلیت حاکم شوند که در این باره هم تردید است. یا می‌گویند اگر باشیم، از بازی انتخابات کنار گذاشته می‌شویم و در آینده امکان احیای آن را از دست می‌دهیم. این در حالی است که در سخنان دیروز رهبری واژه تحول به کار رفته است. کاش چنین ظرفیت‌هایی را اکثریت ملت در انتخابات پیش رو می‌دیدند. به هر حال در این موضوع شک نکنید که اکثر منتقدان با آنچه رهبری به‌طور کلی درباره انتخابات گفتند، موافقت دارند. اختلاف در این کلیات نیست. مسئله درباره روندهای جاری و شیوه برگزاری انتخابات و اخیراً وضعیت نهادهای انتخابی و به‌خصوص مجلس است. نکاتی که حل و فصل همه آنها دست خود رهبری است. نکته دیگر اینکه در حال حاضر

ثبت‌نام‌های انتخابات با قانون دست‌وپاگیر اخیر انجام شده و فعلاً خبری از تغییر آن نیست. اطلاعات کلی هم حاکی است که نمایندگان برخی دیدگاه‌های جدی و مهم در کشور که مخالف وضع موجود هستند، به دلایل معلوم در انتخابات ثبت‌نام نکرده‌اند. در واقع نهادهای ناظر کار چندان زیادی برای بررسی صلاحیت‌ها ندارند. اکثر کسانی که می‌توانستند در یک شرایط طبیعی کاندیدای انتخابات مجلس باشند ولی با رویه سال‌های اخیر مورد تأیید شورای نگهبان نبوده‌اند، این بار خودشان ثبت‌نام نکرده‌اند. در نتیجه مسئولان و نهادهای بررسی صلاحیت اگر چه ممکن است مخاطب بخشی از سخنان رهبری باشند ولی اساساً در مرحله‌ای از انتخابات نیستیم که جز درباره برخی ثبت‌نام‌کننده‌ها، کار زیادی برای این نهادها مانده باشد. در نتیجه مردم را مخاطب اصلی این فرمایشات می‌دانم تا با همین شرایط موجود ترغیب به مشارکت در انتخابات شوند.

منصور حقیقت پور: مسلماً خطاب حضرت آقا متوجه کسانی است که مسئول برگزاری انتخابات رقابتی و پرشور هستند. مردم تکلیف خود را می‌دانند، اگر فرصت و فضا را به‌گونه‌ای فراهم کنیم که نمایندگان تمامی جریان‌های سیاسی بتوانند در صحنه انتخابات حضور داشته باشند، مردم نیز مطابق با سلیقه خود رای خواهند داد و نماینده منتخب خود را انتخاب خواهند کرد. لذا مخاطب اصلی موضوع مطرح‌شده از سوی مقام رهبری را مسئولین نظام می‌دانم. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه شرایط شفاف و روشن ارائه نشد، بسیاری از مخا و بزرگان ما ثبت‌نام نکردند چراکه نگران بودند نکند صلاحیت آنها زیر سوال برود. الان هم به‌رغم اینکه فرصت بسیار اندک است، باید شورای نگهبان و دستگاه‌های نظارتی تسهیل‌گری کنند و مهلت بیشتری را از مقامات بگیرند تا بتوانند کمک بیشتری کنند و تعداد بیشتری تأییدصلاحیت شوند. چراکه با این اقدام حداقل کف تنوع جریانات سیاسی می‌تواند در صحنه حضور داشته باشند و مردم پای صندوق‌ها بیایند. در این بین هیئت‌های نظارت کار خود را انجام دادند و متأسفانه حدود ۲۸ درصد از کسانی که ثبت‌نام کردند را ردصلاحیت کردند. اقدام بی‌سابقه‌ای که اصلاً خوب نبود. الان از دست هیئت‌های اجرایی کاری بر نمی‌آید مگر در سلامت انتخابات. آنها در تأیید صلاحیت‌ها خوب عمل نکردند، خدا کند که در سلامت برگزاری انتخابات خوب عمل کنند.

جواد هروی: ما در دفتر سیاسی حزب اعتدال و توسعه در سه زمینه دیدگاه‌های خود را به صراحت اعلام کردیم. یکی از موضوعاتی که بر آن تأکید کردیم فرمایشات مقام معظم رهبری در زمینه انتخابات بود. دیدگاه‌های رهبری بسیار هوشمندانه و براساس مقتضیات کنونی بسیار راهگشا است. هر چند در فروردین امسال هم ایشان به همین نکات اشاره فرمودند لیکن متأسفانه به نظر می‌رسد نهادهای نظارتی، اجرایی، صداوسیما... هیچ‌گونه توجهی به این

فرمایشات رهبری نکردند. براساس فرمایش مقام رهبری، انتخابات موجب رهایی از هر ج و مرج و دیکتاتوری می‌شود و این دیکتاتوری نه تنها در قوه مجریه، بلکه در قوه مقننه و انتخاب نمایندگان هم می‌تواند رخ دهد. البته نه تنها زمانی که انتخاب نمایندگان از سوی یک جناح رخ دهد بلکه زمانی که این فرایند تنها از مجرای یک جناح یا یک گروه هم برگزار شود، خود نوعی از دیکتاتوری است. بنابراین مخاطب فرمایشات ایشان به صراحت نهادهای اجرایی و نظارتی هستند که باید تنور مشارکت مردم و رقابت گروه‌ها و جریان‌ها را گرم کنند. ما به دنبال دلسردی نیستیم چراکه دلسردی را مهمترین رقیب خود می‌دانیم. در دو سال گذشته نیز هیچ نقدی به دولت سیزدهم نکردیم لیکن الان و در آستانه برگزاری انتخابات مجلس براساس نگرش‌های سیاسی که در یک انتخابات وجود دارد، می‌خواهیم به نقد دولت سیزدهم و مجلس یازدهم هم بپردازیم چراکه متأسفانه فرمایشات مقام معظم رهبری، نشانگر آن بود که نه در نهاد مجریه و نه در نهاد مقننه نسبت به زمینه‌سازی و آماده‌سازی شرایط جامعه برای رفع مشکلات موجود و رسیدن به یک جامعه بانشاط که مردم بتوانند انتخابات باشکوهی را فراهم کنند وجود نداشت که اگر بود به این نکات اشاره نمی‌کردند. باشکوه برگزار شدن انتخابات، برای یک جناح و دسته نیست، لذا ما هم به طبع فرمایشات رهبری انتظار داریم که فضای انتخابات برای همه احزاب و جناح‌ها دیدگاه‌ها باز گذاشته شود. دیگر جناح‌ها نباید در مسیر انتخابات ذبح شوند و به فرموده ایشان باید میدان بازی فراهم شود تا جناح‌ها با کاندیداهای مدنظر خود در انتخابات حاضر شوند. حزب اعتدال نیز می‌خواهد داوطلبان خود را معرفی کند اما این در شرایطی است که این افراد بیش از این دیگر ردصلاحیت نشوند. اگر قرار بر این باشد که افرادی که از جانب احزاب مانند حزب اعتدال و توسعه از سر دلسوزی و تکلیف ثبت‌نام کردند، خواهند ردصلاحیت شوند، این همان فرمایش مقام معظم رهبری است که دیکتاتوری برای یک جناح یا حزب فراهم می‌کند. آنچه که در فرمایشات مقام معظم رهبری وجود داشت این بود که انتخابات رقابتی باشد برای جناح‌های سیاسی و حتی نسل جوان وارد رقابت شوند و نهادهای متولی به جای خالص‌سازی، زمینه‌سازی سیاسی و اخلاقی را فراهم کنند. تبلیغات باید به‌گونه‌ای فراهم شود که همراه با اخلاق و دیانت باشد و همانگونه که رهبری اشاره کردند تهمت زدن و دروغ گفتن مواردی نیست که ما در این انتخابات انتظار داشته باشیم. بنابراین کاملاً دیدگاه‌های ایشان را هوشمندانه و راهگشا می‌دانیم منوط به اینکه دستگاه‌های نظارتی و اجرایی که مخاطب این سخنان هستند نیز گوش بدهند و اگر تا الان نکات مورد نظر ایشان را رعایت نکردند، در این هفته‌های باقی‌مانده این کار را انجام دهند. ما در حزب اعتدال و توسعه معتقد هستیم انتخابات پایه تحول است و فرمایشات رهبری منوط به این است که دستگاه‌های اجرایی تعبیه‌سازی کنند نه خالص‌سازی!

برای برگزاری انتخابات با مشارکت بالا نیاز به جلب نظر مردم هست. با توجه به سرد بودن جامعه و عدم اقبال نیروهای سیاسی، آیا در شرایط فعلی و با سازوکار تعریف شده کنونی (با استفاده از قانون انتخابات) چنین امیدی به انتخابات پیش رو می‌توان داشت؟

محمد عطر یانفر: در بحث مشارکت، بار نیرومند اساساً و به‌عنوان یک مسئولیت ذاتی، برعهده خود مردم است. نقش گروه‌های سیاسی در مشارکت تمام‌عیار نیست، بخشی از مشارکت متأثر از نحوه رقابت گروه‌های سیاسی است. اما گروه‌های سیاسی چون که نوعاً بر جستگان و نخبگان جامعه مدنی هستند و نیروهای کارآمد را معرفی می‌کنند، در کیفیت انتخابات و نیروهای برگزیده، نقش مؤثری دارند. از این جهت اگر حتی مشارکت به عدد معقولی هم برسد ولی چون گروه‌های سیاسی فرصت پیدا نکرده‌اند که در این رقابت انتخاباتی حضور داشته باشند و نمایندگان مدنظرشان را معرفی کنند، (حتی اگر مشارکت مطلوب ۵۰ درصدی هم داشته باشیم)، تصور من این است که مجلس آینده از نظر کیفی و حضور نیروهایی که بتوانند به‌صورت کامل بر علمکرد دولت نظارت داشته باشند و بتوانند برای کشور برنامه‌ریزی کنند، مجلس مناسبی نخواهد بود.

با توجه به اینکه بنابر تجربه مشارکت پایین، مجلس و دولت ناتوان و ناکارآمد روی کار آمده، راه حل جلوگیری از تکرار و ادامه این وضعیت را چه می‌دانید؟

محمد عطر یانفر: روش‌های اصلاحی برای بهبود روندهای انتخاباتی به تعداد زیاد وجود دارد. اگر بخواهیم مجموعه محورهایی که به انتخابات آسیب وارد کرده را بررسی کنیم، باید از محورهایی آغاز کرد که عریان‌تر است. تا زمانی که ما نتوانیم اعضای شورای نگهبان را به این باور برسانیم که در نحوه بررسی صلاحیت‌ها نتایج عملکرد آنها در جامعه تأثیرگذار خواهد بود، این گرفتاری همچنان وجود دارد. اگر بتوانیم از این نقطه عبور کنیم، مهم‌ترین بار برای تقویت برداشته خواهد شد.

حسین نورانی نژاد: تغییر رویکرد حاکمیت به انتخابات و احقاق حق حاکمیت ملی از طریق انتخابات آزاد، ایران کشوری است که یگانه راه حل مشکلاتش، دموکراسی است. راه توسعه در ایران از دموکراسی می‌گذرد. گزاره‌هایی که در سخنان دیروز رهبری بود احتمالاً همه نیروهای سیاسی به جز

منصور حقیقت پور: نباید با صندوق‌ها قهر کرد و باید پای صندوق‌ها حضور یافت و فضا را مناسب کنیم تا تغییری که باعث پیشرفت و آبادی کشور ما می‌شود، با حضور پای صندوق رای محقق شود

حسین نورانی نژاد: خیر، چنین امیدواری درباره انتخابات اسفندماه وجود ندارد.

منصور حقیقت پور: بسیاری از انتقادات مردم درست است. بسیاری از نارسایی‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در جامعه وجود دارد. و راهکار برون‌رفت از همه این مشکلات و تغییر در وضع موجود براساس نظر رهبری و تمام اندیشمندان و صاحب‌نظران حضور در انتخابات و اعمال تغییرات از طریق صندوق رای است. قهر کردن با صندوق رای تغییری را ایجاد نمی‌کند جز اینکه فضا را برای خالص‌سازی تسهیل کند. در نتیجه نباید با صندوق‌ها قهر کرد و باید پای صندوق‌ها حضور یافت و فضا را مناسب کنیم تا تغییری که باعث پیشرفت و آبادی کشور ما می‌شود با حضور پای صندوق رای محقق شود.

جواد هروی: آنچه که نظرسنجی‌ها نشان داده، غیر از این است. شاید حزب اعتدال و توسعه به‌عنوان نخستین حزبی که وارد میدان مشارکت سیاسی در انتخابات ۱۴۰۲ شد، مدعی است که برای برون‌رفت از چنین محصه سیاسی باید با تکیه بر فرمایشات رهبری و با تدبیر، مردم را با رضایت‌مندی وارد عرصه انتخابات کرد. احزاب می‌توانند با بیان راه‌حل‌های مناسب برای خروج از وضعیت موجود، از جمله تنگناهای اقتصادی و مواضع بسته در زمینه سیاست خارجی، اقداماتی را انجام دهند و دیدگاه‌هایی را بیان کنند که البته در مجلس بعدی، ضمانت اجرایی از نمایندگانی وارد مجلس می‌شوند، گرفته شود. حزب اعتدال و توسعه این‌بار این کار را خواهد کرد. لذا براین اساس معتقدیم که می‌شود تنور انتخابات را گرم کرد و مردم را به مشارکت دعوت کرد، به شرط آنکه زمینه‌های رقابت فراهم شود و سلامت به معنای حقیقی و امنیت انتخابات از جانب دستگاه‌های اجرایی تأمین شود.

داد، غیر از این است. شاید حزب اعتدال و توسعه به‌عنوان نخستین حزبی که وارد میدان مشارکت سیاسی در انتخابات ۱۴۰۲ شد، مدعی است که برای برون‌رفت از چنین محصه سیاسی باید با تکیه بر فرمایشات رهبری و با تدبیر، مردم را با رضایت‌مندی وارد عرصه انتخابات کرد. احزاب می‌توانند با بیان راه‌حل‌های مناسب برای خروج از وضعیت موجود، از جمله تنگناهای اقتصادی و مواضع بسته در زمینه سیاست خارجی، اقداماتی را انجام دهند و دیدگاه‌هایی را بیان کنند که البته در مجلس بعدی، ضمانت اجرایی از نمایندگانی وارد مجلس می‌شوند، گرفته شود. حزب اعتدال و توسعه این‌بار این کار را خواهد کرد. لذا براین اساس معتقدیم که می‌شود تنور انتخابات را گرم کرد و مردم را به مشارکت دعوت کرد، به شرط آنکه زمینه‌های رقابت فراهم شود و سلامت به معنای حقیقی و امنیت انتخابات از جانب دستگاه‌های اجرایی تأمین شود.

چهره‌ها

انتخابات ضعیف محصول سبد ضعیف نامزدهای انتخاباتی

عباس عبدی، تحلیل‌گر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با ایلنا، در پاسخ به این سوال که رهبری بر انتخابات پرشور تأکید داشتند، با توجه به آنچه در پیش‌ثبت‌نام و ثبت‌نام نهایی داوطلبین و اعلام نظر هیئت‌های اجرایی، شاهد بودیم موضوع مشارکت پرشور به چه صورت قابل انجام است؟ گفت: «بله، این سوال مطرح است و من فکر می‌کنم که اگر دست‌اندرکاران انتخابات بخواهند نکات مورد نظر رهبری اجرا و محقق شود، چاره‌ای ندارند جز اینکه در اول گام به قانون قبل برگردند و امکان ثبت‌نام دوباره فراهم شود. همچنین هیئت‌های اجرایی را تغییر داده و رویکردهایشان را نسبت به رد و تأیید صلاحیت‌ها و مشارکت انتخاباتی اصلاح کنند.» وی در پاسخ به این سوال که رهبری در ادامه فرمایشات خود اعلام کردند، انتخابات ضعیف باعث شکل‌گیری مجلس ضعیف می‌شود، با توجه به آنکه برخی چهره‌های تأثیرگذار ثبت‌نام نکرده‌اند و برخی هم توسط هیئت‌های اجرایی ردصلاحیت شده‌اند، باید به چه شکلی شاهد حضور افراد قوی برای شکل‌گیری مجلسی قوی باشیم؟ گفت: «این حرف درست است که انتخابات ضعیف موجب تشکیل مجلس ضعیف می‌شود، ولی انتخابات ضعیف محصول سبد ضعیف نامزدهای انتخاباتی است. در واقع هنگامی که سبد قوی برای نامزدها و برنامه‌ها وجود ندارد، طبیعتاً مردم هم مشارکت انتخاباتی نمی‌کنند. کسی برای خرید اجناس کم‌کیفیت و غیرلازم در صف نمی‌ایستد و پول خود را حرام نمی‌کند. مشارکت مردم تابع کیفیت سبندی است که نامزدهای انتخاباتی در آن قرار دارند. بنابراین با این وضعیت و شرایط کنونی طبیعی است که مجلسی بهتر از مجلس موجود و حتی در اندازه این مجلس هم مشکل نمی‌گیرد و مجلس موجود هم ضعیف‌ترین و ناموفق‌ترین مجلس بعد از انقلاب است و اگر همین مسیر انتخاباتی جلوبرود، مجلس بعدی هم از الان وضعیتش معلوم است.»

مشارکت حداکثری در انتخابات امنیت‌آفرین است

هادی بیگی‌نژاد، نایب‌رئیس کمیسیون انرژی مجلس در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به تأکید مقام معظم رهبری بر مشارکت حداکثری مردم در انتخابات مجلس شورای اسلامی، بیان کرد: «مشارکت مردم در انتخابات امنیت‌آفرین است. اگر مشارکت مردم در انتخابات بالا باشد، امنیت کشور ارتقا پیدا می‌کند. اگر مشارکت مردم در انتخابات پایین باشد، طمع دشمنان افزایش پیدا می‌کند و به‌دنبال آن ناآرامی‌ها در کشور ایجاد می‌شود. این برنامه‌ها است که دشمن دارد.» وی در ادامه با بیان اینکه دشمن به دنبال این است تا مشارکت مردم در انتخابات را کاهش داده و به‌دنبال آن در کشور ناامنی ایجاد کند، اظهار کرد: «مجلس قوی دارای چند ویژگی است؛ ویژگی اول این است که افرادی که انتخاب می‌شوند، عالم و کارآمد باشند. فرد منتخب باید بدانند مشکلات کشور چیست و راهکار حل مشکلات چه هستند. افرادی عالم، آگاه و کارآمد برای تشکیل مجلس کارآمد و قوی نیاز است. نمایندگان مجلس قوی به دور از هیاهو و حرکت‌های نمایشی در مجلس حضور پیدا کرده و به‌دنبال حل مشکلات هستند.» نماینده ملایر در مجلس تصریح کرد: «از سوی دیگر مشارکت بالا در انتخابات با رقابت ایجاد خواهد شد. برای افزایش مشارکت مردم در انتخابات باید بستر رقابت را فراهم کنیم اما ایجاد رقابت نباید خودش عامل کاهش مشارکت در انتخابات باشد. زمانی که افرادی ناسالم در مسئولیت قرار می‌گیرند، خود به خود باعث تضعیف روحیه مردم می‌شود. کسی که نشان داده اهل زل و بند و سوءاستفاده مالی به نفع خود و به ضرر کشور است؛ کسی که نشان داده حاضر است منافع ملی را برای منفعت خود یا گروهی به خطر بیندازد، این قبیل افراد در درازمدت باعث کاهش مشارکت مردم در انتخابات می‌شوند. فکر نکنیم اگر هر کسی را تأییدصلاحیت کنیم منجر به افزایش مشارکت در انتخابات خواهد شد. ممکن است امروز مشارکت افزایش پیدا کند اما چهار سال دیگر چه می‌شود.»